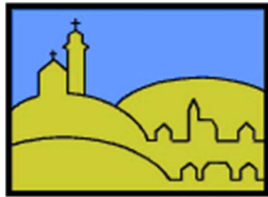

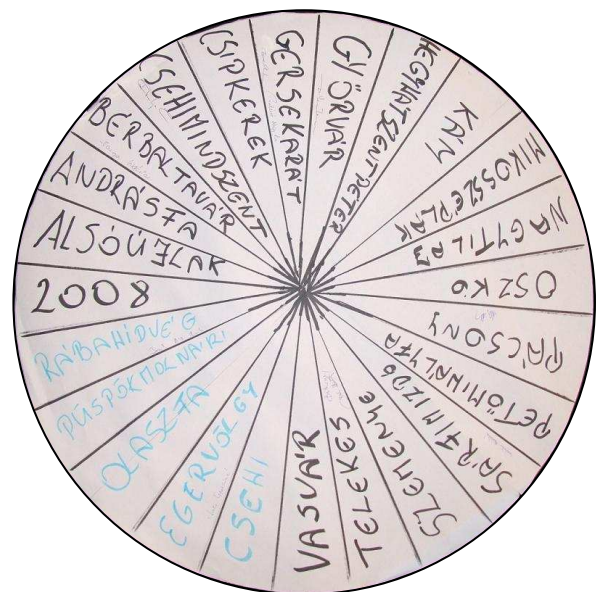
Hegyháti Kulturális Stratégia

Nagy Gáspár
Kulturális Központ

▲
KULTÚRA
MAGYAR
VÁROSA
2006

Vasvár és kistérségének kulturális stratégiája

2009 - 2012

Tartalom

Bevezetés	3
A térség általános jellemzői	3
Kultúra, művelődés, civil szféra	4
SWOT analízis	6
Kistérségi kulturális stratégiai irányelvek.....	8
Cselekvési terv 2009 – 2012	9
Fejlesztési koncepciók, programok, tervek.....	12

A Hegyháti Kulturális Stratégia a megelőző két év Közkincs-kerekasztal folyamatos működésével készült el. A 2009-évi vázlat szolgáltatta az alapot. A vázlatot nem csak a kistérség önkormányzatai, de a vállalkozói és a civil szféra is nagy számban és részletesen megismerte. Véleményükkel alakították és fejlesztették. Az eltelt egy év változásait a készítője beépítette a Stratégiába. Vasvár és a 22 település 60 közössége és 130 főnyi résztvevő munkájának az eredménye. Megfelelő kiindulási pont az egyes községek, közösségek számára, hogy a helyi elképzeléseiket a Hegyháti kistérség egészében gondolják végig. A környező kistérségekhez is kapcsolódási lehetőségeket kínál a Hegyháti Kulturális Stratégia.

Bevezetés

A térség általános jellemzői

A Vasvári kistérség Vas megye déli részén helyezkedik el, 474 km² területtel a megye harmadik legkisebb kistérsége. Összesen 23 település, ebből egy város (Vasvár) és 22 község alkotja. Relatív földrajzi fekvése hazánkban belül szerencsés, amennyiben a Nyugat-Dunántúlon, viszonylag közel az (európai uniós) osztrák és szlovén határhoz helyezkedik el, igaz jelentős távolságra a fővárostól. Ugyanakkor viszont Vas megyén belül bizonyos értelemben periférián, amennyiben a legdinamikusabb pólusoktól (Szombathely - Kőszeg agglomerálódó térség, Sárvár) viszonylag távol, s több pólus vonzaskörzetének peremén van. Mindez - különösen az erősebb vonzások érvényesülése - azt jelenti, hogy az elmúlt évtizedben nem kellőképpen érvényesültek az EU-hoz közeli fekvés előnyei, viszont regionális besorolása alapján a kistérség megítélése ("hivatalos versenyképessége") - a realitásoktól kissé elszakadó módon - országosan kedvező volt. Mindebből az következik, hogy a kistérség fejlődése nem követte (komoly erőfeszítések és jelentős eredmények ellenére) a régió és Vas megye fejlődésének ütemét, attól kissé elmaradt, így pozíciója a régió belül romlott. A Térség megközelíthetősége alapvetően jónak mondható. Északi határán halad a 8-as főút, melyet az Alpok és a Balaton között haladó észak-déli nemzetközi utak Kámnál, illetve Vasvárnál kereszteznek. A közutak burkolatának minősége, - főként a kisforgalmú, településeket összekötő utak esetében - jelentős kívánnivalót hagy maga után. A vasúti megközelítés Szombathely irányából megfelelőnek mondható, az állomások közül Vasvár, és Pácsony esetében jelentősebb az utas-, illetve a teherforgalom. (a 8-as főút közvetlen közelségében található Vasvári vasútállomás térségi logisztikai csomóponttá történő fejlesztése a jövőben kiemelt feladat lehet.)

Kultúra, művelődés, civil szféra

A Nemzeti Kulturális Örökség Minisztériuma az 5000 főnél kisebb lélekszámú városok közül Vasvárnak adományozta a Kultúra Magyar Városa 2006 címet. A település történelmi emlékeinek ápolásával, a kulturális hagyományok őrzésével, új kulturális értékek teremtésével érdemelte ki a kitüntetést. Szintén 2006-ban a város Hild díjat kapott a települési hagyományok méltó ápolásáért, az épített értékek következetes védelméért, a kistérségi szervező munka kiemelkedő színvonaláért.

Vasvár kulturális életét a dr. Bendefy László Városi Könyvtár a Nagy Gáspár Kulturális Központ (Névadás 2009.V.2.), a Helytörténeti Múzeum és számos civil szervezet, egyesület határozza meg.

A Városi Könyvtár 1998-tól működik a jelenlegi helyén. Az épület földszintjén a felnőtt, az emeleten a gyermek könyvtár üzemel. A 48.000 kötetes intézmény rendszeresen szervez író-olvasó találkozókat, nyaranta a gyermekeknek olvasótáborokat. A lakosság 22 %-a olvasója az intézménynek, amely kistérségi feladatokat is ellát, és az idősek otthonában is biztosítja a szolgáltatást.

A Nagy Gáspár Kulturális Központ korábban a kolostor egy részében, és az 1962-ben hozzáépített szárnyban működött. A város jelentős pályázati forrásokat felhasználva 2004 és 2006 között átépítette, bővítette a Művelődési Házat. Az új épületben egy 270 fős mozi-, és színháztermet és kisebb termeket alakított ki. Az intézményben művészeti csoportok, civil szervezetek működnek. A városon kívül a kistérség lakosságát is megszólítják.

„A művelődési ház a város és térség közösségét, annak érzéseit, gondolatait, és szellemiségének struktúráját tükrözi. A művelődési házban folyó munka lényegileg közösségi indíttatású, és közösségformáló erejű, a közösségek fejlesztő folyamatain keresztül a kollektív kifejezési szándék válik hétköznapi és ritkábban ünnepi alkotássá.” (Idézet a Küldetésnyilatkozatából.)

Koncepciózusan építi a kulturális turizmusát erősítve a fesztiváljait. Castrum Galériáján havonta más-más kiállítás fogadja a vendégeket. Látogatók száma 2008-ban a Galérián 3500 fő.

A Helytörténeti Múzeum 1951-ben alakult, mint helytörténeti gyűjtemény, és 1960-tól a kolostor épületében működik. Míg az előző két intézményt a város, a múzeumot a megyei önkormányzat tartja fenn. A múzeum 1970 óta állandó kiállítással rendelkezik. Jelenleg város-, és egyháztörténeti kiállításokkal és Török Richárd szobrászművész munkáival várja a látogatókat. 2005-ben kb. 2000 fő tekintette meg a kiállításokat.

A város hivatalos lapja a Vasvári Újság, ami 1991 óta jelenik meg havi rendszerességgel.

A városban közel 50 civil szervezet működik. Magas színvonalú az énekkar tevékenysége, hangversenyek mellett kórustalálkozókat is szerveznek, nemzetközi kapcsolatokkal rendelkeznek. A színjátszó csoportok határainkon átnyúló, élő színjátszó kapcsolatokat ápolnak. (gyermekszínpad, diák színpad, ifjúsági csoport, Színi Egylet)

A városi kulturális élet meghatározó szervezetei és munkatársai folyamatosan törekszenek a fesztiválok, nagyrendezvények egész éven át ívelő tervezésére, kivitelezésére. A közösségfejlesztési módszerek átadására. Ebbe a tevékenységben tartozik:

- **Magyar Kultúra Napja,**
- **Nagy Gáspár versmondó találkozó**
- **Színjátzó Fesztivál (a közeljövőben színházi fesztivállá fogja magát kinőni)**
- **Golghelóghi(városjáték) egy héten át. (kistérségi gála)**
- **Hegyháti Napok**
- **Pannon Ősz vasvári és térségi rendezvényei**
- **Béri Balogh Napok**
- **hegyháti Toborzó**
- **Ádventi rendezvények**
- **Kisvárosi zenei és színházi bérletsorozat felnőttek és külön gyermeknek számára.**
- **Vizuális kultúra fejlesztése**
- **Falunapok**
- **Művészeti csoportok cserelátogatásai**
- **Nemzetközi kapcsolatok**
- **Civil kezdeményezések felkarolása**

SWOT analízis

Erősségek	Gyengeségek
<ul style="list-style-type: none"> • Az osztrák és a szlovén határhoz való közelség • A 8-as főút melletti elhelyezkedés • Szombathely és Zalaegerszeg közötti központi elhelyezkedés • Kedvező földrajzi fekvés, • Megőrzött, megkímélt környezet, természeti és kulturális örökség, magas erdőszűrség, termálvíz • Kistérségi központ szerep • Felújított belváros • Hagyományos zarándok és vallási turizmus • Gazdag kulturális élet • A helyiek közügyekben való részvétele, és együttműködési kultúrája erős, aktív és kiterjedt civil szervezetek • Elkötelezett városvezetés • Szabad munkaerő kapacitás 	<ul style="list-style-type: none"> • A megyén belül periférikus elhelyezkedés • Egy hátrányos kistérség középpontja a város • Magas népességfogyás, különösen magas elvándorlási arány • Alacsony iskolázottság, különösen a felsőoktatás terén • Egyoldalú szakképzési kínálat • Elavult gazdasági és foglalkoztatási szerkezet: jelentős ipar nem települt a városba, magas a mezőgazdaságban dolgozók aránya, hiányos szolgáltatói szektor • Magas munkanélküliség • Alacsony vállalkozói aktivitás • A településről eljáró ingázók aránya magas • Infrastrukturális hiányosságok: a szennyvízhálózat alacsony kiépítettsége, gázhálózatra csak a lakások kb. 33 %-a van rácsatlakozva, belső utak, járdák felújításra szorulnak • Kevés az új építésű lakás • Forráshiány az önkormányzati gazdálkodásban • Az idegenforgalom alacsony szintje

SWOT:

Strengths =erősségek
Weaknesses =gyengeségek
Opportunities =lehetőségek
Threats =veszélyek

Lehetőségek	Veszélyek
<ul style="list-style-type: none"> • Az M8 és M9 gyorsforgalmi utak elkészülte után a város elérhetősége hazai és nemzetközi szinten jelentősen javulhat, ami jelentős hatással lehet a helyi ipar és turizmus fejlődésére • A városban és a kistérségben meglévő vonzerők és a kapcsolódó szolgáltatások a tudatos és a szinergia hatásokra épített fejlesztéssel eredményesek lehetnek a: a már jelentős vallási turizmus, kulturális turizmus, (fesztivál, színház, rendezvény, konferenciák, irodalmi utak), a termálturizmus, a természet közeli, aktív turizmus (Katonák útja, Csónakázó tó) területén • A meglévő nagyon olcsó iparterületek értékesítési stratégiájának kidolgozása, aktívabb marketingje jelentős befektető (ket) vonzhat a városba • A helyi vállalkozási aktivitás erősítése • Szelektív hulladékgyűjtés és kezelés megvalósítása, az illegális hulladéklerakók felszámolása • Alternatív energiaforrások magasabb szintű megjelenése, kihasználása 	<ul style="list-style-type: none"> • A középfokú és különösen a felsőfokú végzettséget igénylő munkahelyek hiánya elvándorláshoz vezethet • A népességfogyás és az elvándorlás növekedése tovább szűkíti a fejlesztési lehetőségeket • A munkanélküliség növekedése • Mindezek negatív hatása az egészségügyi és szociális rendszerre • Az M8 és M9 gyorsforgalmi utak kiépítése komoly zaj és légszennyezést okozhat, rontva ezzel a város és a térség vonzerejét • A gazdasági kényszer környezetszennyező ipari tevékenység telepítését eredményezheti • Komoly adóbevételek hiányában a pályázati források bevonása is megnehezedhet • A lakossági jövedelem tartósan alacsony szintje miatt a város nem tud lépést tartani a korszerűsödő és fejlődő városokat jellemző életminőséggel

Kistérségi kulturális stratégiai irányelvek

1. Általános stratégiai elvek

A térség kulturális marketingjének erősítése
Térségi szemlélet kialakítása az itt élőkben (Hegyháti identitás)
Etikai kódex elfogadása az értékekről
Elszármazottak HAZAHÍVÁSA (kapcsolati tőke)

2. Épített és természeti környezet fejlesztése

Diákok számára készített, helyi, térségi értékeket bemutató anyag, és helyi tantervekbe a „helyi” értékek beépítése
Helyi kulturális értékek összegyűjtése kistérségi szinten
Kistérség értékeit bemutató ifjúsági tábor szervezése
Falukutatás a Hegyháton egyetemek bevonásával

3. Kulturális környezet fejlesztése

Elért kistérségi eredmények népszerűsítése a megyében, ismertetése a Nyugat-magyarországi Egyetemen és a megyei önkormányzatnál
Szakmai támogatás a civil szervezetek részére
Helyi tenni akarók összegyűjtése, aktivizálhatóságuk biztosítása
Kistérség kulturális jövőképeinek meghatározása
A Hegyháti Napok és a Színjátszó Fesztivál térségi erősítése, szélesítése.

Cselekvési terv 2009 – 2012

Általános stratégiai elvek

Cél:	A térség kulturális marketingjének erősítése
Tevékenységek:	Marketing tevékenység meghatározása Elemek összegyűjtése, rendszerezése Összegyűjtött és publikált elemek népszerűsítése
Időtartam:	2009-2012
Mutatók, indikátorok:	Elfogadott kulturális marketing stratégia. Közkincs honlapok működtetése. Térségi naptár rendszeres megjelenése évente.

Cél:	Térségi szemlélet kialakítása az itt élőkben
Tevékenységek:	„Szomszéd települések” meghívása a rendezvényekre Térségi kiadványok készítése A „jó itt élni” életérzés erősítése
Időtartam:	2009-2012
Mutatók, indikátorok:	Legalább a szomszéd települések közötti kulturális események összehangolása

Cél:	Etikai kódex elfogadása az értékekről
Tevékenységek:	Pályázati lehetőségek figyelése Rendszeres és összehangolt egyeztetések a térség meghatározó szervezetei között Etikai kódex határainak meghatározása
Időtartam:	2009-2011
Mutatók, indikátorok:	Egyeztetett, közösen elfogadott és leírt etikai irányelvek

Cél:	Elszármazottak HAZAHÍVÁSA (kapcsolati tőke)
Tevékenységek:	Elszármazottak felkutatása Közös városi program létrehozása a hazatérés lehetőségeinek feltárására Források (anyagi, szellemi, kulturális, stb.) felkutatása a hazatérési kedv élénkítése érdekében
Időtartam:	2012
Mutatók, indikátorok:	Közös városi és térségi programmá válik 2012-ben

Épített és természeti környezet fejlesztése

Cél:	Diákok számára készített, helyi, térségi értékeket bemutató anyag, és helyi tantervekbe a „helyi” értékek beépítése
Tevékenységek:	Kistérség értékeit bemutató anyag(ok) összegyűjtése Iskolai terjesztés lehetőségeinek vizsgálata Egyeztetés a tantestületekkel: helyi tantervek azon helyeinek meghatározása, amelybe a helyi értékek beilleszthetők Tanárok felkészítése, anyagok ismertetése
Időtartam:	2011
Mutatók, indikátorok:	Iskolai terjeszthetőség vizsgálata lezárul, döntés születik a terjesztésről

Cél:	Helyi kulturális értékek összegyűjtése kistérségi szinten
Tevékenységek:	Kulturális értékkataszter összeállítása Összeállított értéktár elérhetőségének biztosítása Értéktárban rögzített adatok frissességének biztosítása
Időtartam:	2010
Mutatók, indikátorok:	Értéktár elkészül

Cél:	Kistérség értékeit bemutató ifjúsági tábor szervezése
Tevékenységek:	Tábor pénzügyi és felügyeletének biztosítása Tábor „tartalmának” meghatározása Tábor szervezése és lebonyolítása
Időtartam:	2010-2011
Mutatók, indikátorok:	Egy tábor létrejön 2010/11 tanévben

Cél:	Falukutatás a Hegyháton egyetemek bevonásával
Tevékenységek:	Kapcsolatfelvétel a NyME-vel Programok és lehetőségek egyeztetése Falukutatás feldolgozott eredményeinek átvétele a NyME-től
Időtartam:	2010-2012
Mutatók, indikátorok:	Létrejön a témában a kapcsolat az NyME-vel 4 falu kutatása

Kulturális környezet fejlesztése

Cél:	Elért kistérségi eredmények népszerűsítése a megyében, ismertetése a NyME-n és a megyei önkormányzatnál
Tevékenységek:	Eredmények disszeminációs eszközeinek meghatározása, létrehozása Elkészített eszközök bemutatása a célcsoportok részére
Időtartam:	2009-2012
Mutatók, indikátorok:	Elkészített és kiküldött disszeminációs eszközök

Cél:	Szakmai támogatás a civil szervezetek részére
Tevékenységek:	Kapcsolatfelvétel a civil szervezetekkel Civil szervezetek meghívása kerekasztal beszélgetésre Együttműködési területek meghatározása Kapcsolatok folyamatossá tétele
Időtartam:	2010
Mutatók, indikátorok:	Létrejön legalább egy civil kerekasztalos megbeszélés a Művelődési Ház kezdeményezésére

Cél:	Helyi tenni akarók összegyűjtése, aktivizálhatóságuk biztosítása
Tevékenységek:	Helyi tenni akarók „adatbázisának” létrehozása Helyi tenni akarókkal az elérhetőségük „tudatosítása” Az „adatbázis” közkinccsé tétele
Időtartam:	2009-2010.
Mutatók, indikátorok:	A tenni akarók adatbázisa létrejön, és az abban szereplők annak szerepét ismerik

Cél:	Kistérség kulturális jövőképeinek meghatározása
Tevékenységek:	További szakmai együttműködések szervezése Új feladatok és célok meghatározása
Időtartam:	2010-2012
Mutatók, indikátorok:	A jelenlegi kerekasztal tevékenysége folyamatos. Évente 6 alkalom/rendezvény.

Cél:	A Hegyháti Napok és a Színhátszó Fesztivál térségi erősítése
Tevékenységek:	Települési együttműködések további megerősítése Közös szervezésű programok meghatározása és szervezése
Időtartam:	2009
Mutatók, indikátorok:	A rendezvények 2009-től folyamatosan létrejönnek. 5 helyszín/év.

Fejlesztési koncepciók, programok, tervek, melyeket ismerni szükséges.:

1. Vasvár fejlesztési koncepció 2004. (M-Teampannon)
2. A Vasvári Kistérség Területfejlesztési Koncepciója és Programja 2002. (Pannon Projektum)
3. A Vasvári Kistérség Örökségvédelmi Programja 2004. (Pannon Projektum)
4. A Vasvári Kistérség Turizmusfejlesztési Programja 2005. (Pannon Projektum)
5. A LEADER + Közösségi Kezdeményezés a Vasvári Kistérségben 2005. (Pannon Projektum)
6. A települések fejlesztési koncepciói.

Összegzés

A stratégia célja, hogy köznapi nyelven is érthető módon, de nem lemondva a szakszerű tervezésről impulzusokat adjunk a települések véleménynyitformáló személyei részére a közös gondolkodás erősítéséhez. A térségi identitás erősödjön. Közös projektötletek fogalmazódjanak meg és keressék azok megvalósulási lehetőségeit mind a 22 településen. A civil-vállalkozói-intézményi összefogás erősödjön.

A Hegyháti Kulturális Stratégiát a kerekasztal aktív résztvevőivel a megelőző stratégiai vázлата alapján készítette: Gergye Rezső igazgató.

2010. május 7.

